

Στοιχεία δείχνουν ότι ο πρόγονος όλων των ανθρώπων έζησε πριν 6-7 εκατ. χρόνια

Πηγή: Reuters, 6 Απριλίου 2005

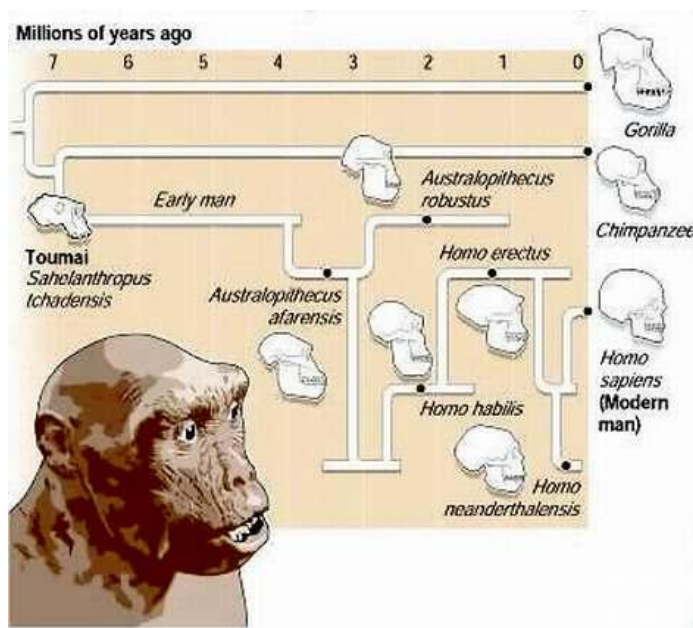
Τα νέα οστά που βρέθηκαν τώρα τελευταία καθώς και αναδημιουργία με τη βοήθεια υπολογιστή ενισχύουν την άποψη ότι τα απολιθώματα ενός κρανίου ηλικίας 6-7 εκατ. ετών, που βρέθηκαν στο Τσαντ - και ονομάστηκε από τους ειδικούς Τουμαί - ανήκουν στον πιο μακρινό γνωστό πρόγονο της οικογένειας του ανθρώπου. Η ανακάλυψή του κρανίου αναφέρθηκε αρχικά το 2002 από μια ομάδα που καθοδηγήθηκε από τον Michel Brunet του πανεπιστημίου του Poitiers στη Γαλλία.

Το κρανίο έφερε διαμάχη στο επιστημονικό στρατόπεδο που είχε χωριστεί σε δύο ομάδες. Η μία υποστήριζε ότι τα απολιθώματα ανήκουν σε ανθρωποειδές και η άλλη σε θηλυκό πίθηκο. Η τελευταία ομάδα των επιστημόνων έλεγε ότι το μικρό πρόσωπό του, οι μικροί κυνόδοντες και άλλα χαρακτηριστικά δεν ήταν στοιχεία των άμεσων προγόνων των ανθρώπων.

Όμως, η αναδημιουργία του κρανίου του Τουμαί σε υπολογιστή δείχνει ότι το είδος αυτό είχε καταφέρει να σηκωθεί στα δύο του πόδια, ενώ το σαγόνι και τα δόντια του διαφέρουν από εκείνα των πιθήκων. Η άποψη λοιπόν ότι πρόκειται για μακρινό μας πρόγονο φαίνεται να επιβεβαιώνεται και από την ανακάλυψη νέων οστών, αλλά και την αναδημιουργία του κρανίου του εν λόγω ανθρωποειδούς με τη βοήθεια υπολογιστή. Άρα δεν πρόκειται για κάποιο χιμπατζή.

Οι ερευνητές χρησιμοποίησαν ένα τρισδιάστατο εικονικό μοντέλο, που δημιουργήθηκε από επεξεργασία αξονικών τομογραφιών, για να δείξουν πώς θα ήταν το κρανίο αν δεν είχε συνθλιβεί. Το μοντέλο δείχνει ότι η σπονδυλική στήλη ήταν συνδεδεμένη στη βάση του κρανίου, και όχι στο πίσω μέρος, ισχυρή ένδειξη ότι πρόκειται για δίποδο ζώο.

Ο Τουμαί εμφανίστηκε πριν 6-7 εκατομ. χρόνια πριν - λίγο μετά από τον διαχωρισμό του κοινού πρόγονου της οικογένειας των χιμπατζήδων και των ανθρωποειδών - και μάλλον αποτέλεσε τον κοινό πρόγονο όλων των ανθρωποειδών.

Το 2002 είχαν ανακαλυφθεί στο Τσαντ τα κομμάτια από το σαγόνι, ορισμένα δόντια και το κρανίο ενός ανθρωποειδούς, η ηλικία του οποίου (6-7 εκατομμυρίων ετών) συμβάδισε με την εποχή του λεγόμενου μεγάλου διαχωρισμού στο δέντρο της εξέλιξης, κατά την οποία σύμφωνα με τους ειδικούς το ένα «κλαδί» του δέντρου οδήγησε στην εμφάνιση των ανθρωποειδών και τελικά στον άνθρωπο και το άλλο στην εμφάνιση των χιμπατζήδων.

Από την πρώτη στιγμή της ανακάλυψα των απολιθωμάτων στο Τσαντ η επιστημονική κοινότητα διχάστηκε, με τη μια πλευρά να

δέχεται ότι τα οστά ανήκουν σε έναν από τους πρώτους ή και στον πρώτο πρόγονο του ανθρώπου και την άλλη να διαφωνεί με αυτή τη θεωρία. Το είδος ονομάστηκε Sahelanthropus tchadensis, αν και οι επιστήμονες το βάφτισαν Τουμαί.

Το κρανίο αποτελεί μια «μείξη» ανθρώπου και χιμπατζή δημιουργώντας απορίες και σύγχυση στους επιστήμονες τόσο για την κατηγορία στην οποία έπρεπε να το κατατάξουν (στα ανθρωποειδή ή στους χιμπατζήδες) όσο και για την ίδια την εξελικτική διαδικασία.

Στο καινούργιο τεύχος της επιστημονικής επιθεώρησης Nature δημοσιεύεται το πόρισμα της ερευνητικής ομάδας με επικεφαλής τον Michel Brunet, η οποία ανακάλυψε τα νέα απολιθώματα και έκανε την αναδημιουργία του κρανίου στον υπολογιστή. Αν και οι ερευνητές δεν δηλώνουν απολύτου βέβαιου, εν τούτοις υποστηρίζουν ότι τα στοιχεία αυτά ενισχύουν τη θεωρία ότι πρόκειται για μακρινό πρόγονο του ανθρώπου και όχι για κάτι άλλο.

Το μεγάλο ερώτημα που προσπαθούν τώρα να απαντήσουν οι ερευνητές είναι αν το είδος αυτό είχε καταφέρει να σταθεί στα δύο πόδια του ή επακολουθούσε να χρησιμοποιεί και τα χέρια για να κινείται.

"*Βάσει των στοιχείων που υπάρχουν, θα είναι μεγάλη έκπληξη αν ανακαλύψουμε ότι τελικά το ανθρωποειδές αυτό δεν είχε σταθεί όρθιο*", υποστηρίζει ο Brunet που μαζί με την ομάδα του ανακάλυψαν στην ίδια περιοχή με εκείνη που είχαν βρεθεί τα πρώτα απολιθώματα και άλλα κομμάτια σαγονιού καθώς και την κορόνα ενός δοντιού.

Οι αναλύσεις έδειξαν ότι τα απολιθώματα αυτά είχαν ομοιότητες με εκείνα του Τουμάι και ανομοιότητες με οστά χιμπατζή. Η αναδημιουργία του κρανίου έδειξε την ομοιότητα σε ορισμένα σημεία με το κρανίο άλλων ανθρωποειδών που έζησαν πολύ αργότερα. Άλλα στοιχεία, όπως η ακριβής θέση από την οποία εισάγεται ο νωτιαίος μυελός στη σπονδυλική στήλη, έχουν ομοιότητες με εκείνα του ανθρώπου και όχι με τα αντίστοιχα των πιθήκων, γεγονός που σημαίνει ότι ο Τουμάι κινούνταν στα δύο πόδια. Γιατί η κίνηση στα δύο πόδια μόνο είναι μια κρίσιμη διαφορά μεταξύ των πιθήκων και των ανθρώπων.

Τα πρώτα αξιόπιστα αρχεία των ανθρωποειδών, μέλη της ανθρώπινης οικογένειας που είναι ευδιάκριτα από τους χιμπατζήδες και άλλους πιθήκους, δείχνουν ότι αυτοί δεν εμφανίστηκαν μέχρι, περίπου, πριν 5 εκατομμύρια χρόνια.

Ο Brunet είπε ότι ο Τουμάι έζησε πιθανώς λίγο μετά από την εποχή που τα δύο είδη (ανθρωποειδής και χιμπατζήδες) χωρίστηκαν.

Πάντως άλλοι παλαιoανθρωπολόγοι δηλώνουν ήδη ότι δεν πείθονται από τη νέα ανάλυση και περιμένουν την ανακάλυψη νέων ευρημάτων, για παράδειγμα την άρθρωση ενός γόνατου, για να επιβεβαιωθεί ότι ο *Sahelanthropus tchadensis* βάδιζε όντως όρθιος.

Τα πρώτα ανθρωποειδή φρόντιζαν τους ηλικιωμένους

Σύμφωνα με δημοσίευμα της επιστημονικής επιθεώρησης Nature, το απολιθώμα του ανθρωποειδούς που ανακαλύφθηκε στην περιοχή Ντμάνισι στη Γεωργία, υπολογίζεται ότι πέθανε σε ηλικία μεγαλύτερη των 40 ετών, μια ηλικία που για την περίοδο εκείνη χαρακτηρίζεται ως βαθιά γηρατειά.

Οι αρχαιολόγοι εκτιμούν ότι το ηλικιωμένο άτομο έχασε τα δόντια του πριν πεθάνει, δεν θα ήταν σε θέση να μασήσει ακατέργαστο κρέας ή ινώδη φυτά που αποτελούσαν την καθημερινή διατροφή εκείνη την εποχή. Για τα περισσότερα θηλαστικά, εκτός από τους σημερινούς ανθρώπους και τον εκλείψαντα ξάδελφό τους τον άνθρωπο του Νεάντερταλ, αυτό θα σήμαινε καταδίκη σε θάνατο.

Ο καθηγητής Reid Ferring, του Πανεπιστημίου του Βορείου Τέξας στις ΗΠΑ πιστεύει ότι ο συγκεκριμένος «ηλικιωμένος» πρέπει να κρατήθηκε στη ζωή με τη φροντίδα των υπολοίπων μελών της κοινωνίας που ζούσε, οι οποίοι τον έτρεφαν με μαλακές τροφές όπως μυαλό ζώων κολοκύθια και μούρα.

«Το μαγείρεμα δεν ήταν μέσα στις ανθρώπινες δραστηριότητες και το θεωρώ αδιανόητο ότι θα μπορούσε να φάει ακατέργαστο κρέας», ανέφερε ο Reid Ferring. «Έτσι, κάποιοι θα πρέπει να φρόντιζαν για να τρέφεται με μαλακά τρόφιμα. Αυτοί που τον φρόντιζαν του έδειχναν μια προνομιακή μεταχείριση».

Εάν η ομάδα στην οποία ανήκε ο «ηλικιωμένος» ήταν ένα ξεχωριστό είδος ή αν αυτός είχε κάποια προνομιακή μεταχείριση δεν είναι κάτι που μπορεί να ξεκαθαριστεί, αφού για κάτι τέτοιο μπορούν να γίνουν μόνο υποθέσεις. «Είναι ασαφές αν το συγκεκριμένο άτομο θα μπορούσε να συμβάλλει στους οικονομικούς πόρους ολόκληρης της ομάδας από την άποψη της προμήθειας τροφίμων, της υπεράσπισης της και της φροντίδας των νεαρών μελών της», αναφέρει ο Ferring.

Τα ηλικιωμένα μέλη της ομάδας θα μπορούσαν να είναι ευυπόληπτα, διότι αυτό μπορεί να ήταν θέμα πολιτισμού, ακριβώς όπως στις σύγχρονες κοινωνίες. «Αυτό το πρόσωπο μπορεί να είχε κάποιο ρόλο παρόμοιο με αυτό των ηλικιωμένων στις κοινωνίες των συλλεκτών κυνηγών. Η εμπειρία και η γνώση μπορεί να του είχαν δώσει υψηλή θέση στην κοινωνία».

«Πάντως, είναι εκπληκτικό ότι η κοινωνία αυτών των ανθρωποειδών ενθάρρυνε αυτού του είδους τις συμπεριφορές σχεδόν 1,8 εκατομμύρια χρόνια πριν. Όπως και να το εξετάσουμε, αυτό είναι κάτι πολύ ασυνήθιστο και μας δίνει μια νέα εικόνα για τις κοινωνικές σχέσεις αυτών των πρώτων ανθρωποειδών», σημείωσε ο Ferring.